

SISARPOSTI 4/2021

**Sotilaskotiliiton
uusi puheenjohtaja
Anne-May Asplund
kasvoi kasarmilla**

Sivut 6-7

**Suomen lippu juhlisti
kahvipöydän leivoksia.**

**Itsenäisyyspäivän
kahvihetki
nosti esiin tunteet
ja muistot**

Sivut 3-4

”Kannen alta paljastui salarasia”**Yllätyslahjan
antaja ei unohdu**

**Sisaret muistelivat
unohtumattomia lahjoja**

Sivut 10-11

**Irma Hannula sai puolison
tekemän rasiatornin.**

**Ariel Pasternack
arvostaa Suomen
hyvinvointia** Sivu 4

**Virpi Fyhr suosittelee
Kristian Kososen sotakirjaa
joululahjaksi** Sivu 12

**Kaija Holopainen maistoi
makeaa kuplavettä
tehdasvierailulla** Sivu 15

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

Mika Waltarin Joulurunno

*Joulu,
se on kuusenneulasten
ja sammuvien kynttilöiden tuoksua,
ja hiljaista,
onnellisen säikähdyttävää rakkautta,
ja lahjoja, ja unta,
jossa kasvoja hipovat enkelin siivet.
Me katselemme valaistuja ikkunoita
ja laskemme kynttilöiden pieniä liekkejä
ja avaamme hitaasti kirjoja,
jotka joskus luetaan ja unohdetaan.
Ja jossakin ajatusten keskellä
nukkuu lapsi,*

**Rakkaat sisaret,
tavataan taas pian
yhteisen harrastuksen
parissa!**

Inka

Muistot ja tunteet puhuttivat itsenäisyyspäivän kahveilla

**Sotilaskodin
itsenäisyyspäivän
kahveilla sisaret
muistelivat
vanhempiansa ja omia
kokemuksiaan Suomen
itsenäisyydestä ja sen
puolustamisesta.**

Asta Wallanderin ja Sirkka Meron mieleen on jäänyt muistoja sota-ajan lapsuudesta.

Sotilaskodin perinteisillä itsenäisyyspäivän kahveilla keskusteltiin vilkkaasti menneistä ja tulevista. Päällimmäisenä toiveena oli, etteivät tulevat sukupolvet joudu antamaan itsenäisyyden eteen niin suuria uhrauksia kuin sodan kokeneet.

Leena Alhola on rajan lapsi, lapsuuden koti on Imatran seudulla. Itäraja on muuttunut moneen kertaan, ja koti on ollut milloin milläkin puolella, 1700-luvun pikkuvihan jälkeen vanhan Suomen puolella. Leenan isä oli syntynyt 1903 ja koki myös tsaarivallan ajan Suomen. ”Vaikka isän veli menehtyi vuoden 1918 taisteluissa, isä korosti, että molemmilla puolilla oli myös hyviä, ei vain pahoja ihmisiä.”

Leena listaa itsenäisyyden peruskiviksi omat puolustusvoimat, oman kielen ja demokratian.

”Voimme purnata vapaasti.”

Leena uskoo nuoriin. ”Nuorissa on tulevaisuus ja voima, he ajattelevat omilla aivoillaan ja pyrkivät eteenpäin. Kun itsenäisen maan runko on voimakas, aatteet voivat tulla ja mennä, ne eivät sitä horjuta. Nuorille pitää kertoa historiasta monipuolisesti. Siitä syntyy ymmärrys vanhempia kohtaan ja rakkaus isänmaahan.”

Leena Alhola iloitsee, että demokratiassa saa purnatakin.

Asta Wallander on sota-ajan lapsi, jonka isä oli yli viisi vuotta vuotta sodassa. Kun hän tuli takaisin, hän oli Astalle vieras mies.

”On surullista, että niin monen miehen paras nuoruus meni sodassa.”

Sirkka Mero on kotoisin Hämeestä, jossa evakoihin suhtauduttiin suopeasti. Hän muistaa, että sodan aikana talon pöydissä oli 40 evakkoa jouluateriaalla. Heidän kanssaan ystävystyttiin, ja tilasta lohkottiin heille oma maatilku.

Eeva Torsti muisteli evakkoaijoaan Savossa.

”Äitini ei koskaan unohtanut pommikoneiden tuloa”

Anja Juntunen nautti itsenäisyyspäivän juhlasta ja kertoi, että hänen isänsä joutui suoraan varusmiespalveluksesta sotaan, jossa vierähti viisi vuotta.

”Äiti oli 14-vuotiaana pikkulottana mukana ilmatorjunnassa tähyttämässä lentokoneita. Dementoituneenakin hän vielä muisti, miten ’niitä lentokoneita tuli’. Iisalmi oli risteysasema, joten se oli vihollisen pommitusten kohteena. Iisalmen rautatieasemalla oli pommisuoja, jossa äitikin oli keittämässä ruokaa. Sitä vietiin junanvaunuihin asemapaikkoihin meneville sotilaille.” Anjan isä ei, kuten ei moni muukaan isä kertonut lapsilleen paljonkaan sodasta, jossa hän taisteli Raatteen tiellä.

”Talvisodan huonoja varusteita hän kuitenkin joskus muisteli.”

Eeva Torsti lähti kahteen otteeseen evakkoon. Hän kertoi, miten ortodoksisipapit mustine viittoineen ja päähineineen olivat outo näky Savossa, jossa hänen perheensä oli evakossa. ”Ortodoksisuutta ja karjalaisia kohtaan tunnettiin ennakkoluuloja, ja evakot saivat kokea pilkkaa ja syrjintää. Siinä oppi pitämään puolensa.”

Maija-Liisa Sepän isä oli radiosähköttäjänä vuoroin Puolustusvoimien, vuoroin Valtionrautateiden töissä. Maija-Liisa muistaa evakkoon lähtiessään seisoneensa pihalla ja tähystelleensä lentokoneita ja arvailleensa, ovatko ne omia vai vihollisen.

Are Järvelä oli varusmiesorkesterin solisti.

Kaartin soittokunnan varusmiesbändi viihdytti kahvittelijoita. Kaartinjääkäri **Are Järvelän** esittämät Jääkärimarssi ja Sotilaspoika herkistivät kuulijat. Varusmieskokoontalon rumpali **Ariel Pasternack** pitää itsenäisyydessä tärkeänä Suomen ja suomalaisten hyvinvointia. Kulttuurimme vaaliminen on lähellä nuoren miehen sydäntä. Hän soittaa mielellään sotilas-marsseja ja perinteistä musiikkia:

”Siitä tulee niin suomalainen olo!”

Perinteinen sotilaspastorin tervehdys jäi pois, sillä **Paavo Ranta** oli sairastunut.

Puheenjohtajamme Inka Tiittanen kuvasi sotilaskodin tulevaisuutta:

”Elämme Puolustusvoimien kainalossa aikaa, jolloin huomisesta ei tänään tiedetä. Rajoitukset muuttavat sotilaskodin toimintaa, mutta toistaiseksi varusmiehet pääsevät sisälle asioimaan, eivät kuitenkaan istumaan. Sisaria tarvitaan ovelle porttivahdeiksi, koska asiakkaiden tulee saapua os-toksille yksiköittäin.”

Inka korosti, että mahdollisimman monen sisaren panosta tarvitaan.

Marja-Liisa Nikka

Kuvat Merja Autio

Toiminta virkoaa koronan ehdoilla

Auditoriotalossa pidetyssä syyskokouksessa tehtiin henkilövalintoja, hyväksyttiin toimintasuunnitelma ja talousarvio sekä jaettiin sisarille merkkejä. Yhdistyksen puheenjohtajaksi kaudelle 2022–24 valittiin edelleen **Inka Tiittanen**. Hallitukseen valittiin erovuoroisten tai hallitustyön jättävien tilalle varsinaiseksi jäseneksi nykyinen varajäsen **Mikko Skön**, sekä varajäseniksi **Marju Moisalo** ja **Seija Pussinen**. **Toimintasuunnitelmassa on useita** tapahtumia ja virkistystilaisuuksia sisarille. Toteutuminen riippuu osin koronarajoituksista.

Leena Alhola sai pronssisen ansiomerkin ja tuore jäsen **Satu Kylmämetsä** sisarmerkin. Kokoukseen osallistui paikan päällä 28 jäsentä ja netin kautta kaksi. Puhetta johti **Kirsi Maaskola**. Uudet sisaret esittäytyvät alla.

Maija-Liisa Seppä (yläoik.) kannusti sisaria ottamaan edes yhden sodevuoron kuukaudessa.

Sode tuntui heti hyvän mielen paikalta

Liityin sotilaskotisisareksi 2016 oltuani muutaman vuoden eläkkeellä. Hyvä ystäväni pyysi minua mukaan ja esitteli toimintaa. Oltuani vuoroilla muutaman kerran koin, että tätä hommaa voin tehdä ilolla. Vuoroilla koen olevani hyödyksi ja "poikien" kohtelias ja iloinen asenne palkitsee. Asun mieheni kanssa Melunmäessä. Perheeseen kuuluu myös pojan perhe.

Omia harrastuksiani sotilaskotityön lisäksi ovat liikunta eri muodoissa, kuorolaulu, lukeminen ja käsityöt. Nyt olen "hurahtanut" islantilaisiin villapaitoihin. Niitä on koronan aikaan syntynyt kaksitoista.

Seija Pussinen

Tekee hyvää vetää joskus maastopuku päälle

Sotilaskotiaikaani (aloitin 1995) on mahtunut niin linnakepäivystyksiä, sodevuoroja, autokeikkoja kuin yhdistyksen kokouksia. Muutaman Rovajärven leirin ja aiemman hallituspätkänkin olen kokenut. Käyn lisäksi Nasta- ja MPK:n harjoituksissa ja olen MPK:n kouluttaja. On silmiä avaava kokemus nähdä varuskunta myös maastopuku päällä!

Muu vapaa-aika täyttyy perheen ja 9- ja 6-vuotiaiden lasten kanssa olostä, liikunnasta, veneilystä ja tanssista. Työ talousjohtajana täyttää työpäivän. Poikkeusaikana on arvokasta tuoda varusmiehille virkistystä pakkiruokailun ja pitkien palvelusjaksojen keskelle.

Marju Moisalo

Liiton puheenjohtaja Anne-May Asplund kasvoi varuskunnassa

”Markkinavalttimme on sotilaskotityön vastuullisuus”

Sotilaskotiliiton uusi puheenjohtaja Anne-May Asplund on ”syntyperäinen” sotilaskotisisar, sillä hän kasvoi Dragsvikin varuskunnassa nykyisessä Raaseporissa, vain 200 metrin päässä sotilaskodista. Hän on sittemmin toiminut siellä vuosia sotilaskotiyhdistyksen puheenjohtajana ja ollut pitkään sotilaskotijärjestön luottamustehtävissä.

Lokakuun lopussa pidetty Kajaanin syyskokous valitsi Anne-May Asplundin, 50, liiton puheenjohtajaksi vuosiksi 2022-2024. Hän seuraa tehtävässä **Kirsi Patrikaista**, joka johti liittoa kuusi vuotta. Anne-May Asplundille sotilaskotityö oli aikanaan selkeä valinta harrastukseksi ja hän puhuu siitä edelleen innostuksen palolla.

”Isäni oli töissä Uudenmaan prikaatissa Dragsvikissä, joka on Suomen ainoa ruotsinkielinen varuskunta. Kantahenkilökunta palvelee siellä yleensä pitkään, joten siellä ovat minun juureni, vaikka asuimme jonkin aikaa myös ulkomailla. Isä oli aktiiviaikanaan prikaatin ja sotilaskodin yhteysupseeri. Molemmat vanhemmat ovat edelleen mukana sotilaskotitoiminnassa ja yhdistyksemme jäseniä.”

Anne-Maylla on selkeä visio siitä, mihin teemoihin hän haluaa tarttua puheenjohtajana.

”Jotkin ideani ovat saaneet kimmoketta melkein kaksi vuotta jatkuneesta poikkeusajasta. Yhteisöllisyys pitää saada takaisin, vanhat jäsenet taas mukaan. Paluukynnys voi olla korkea, sillä vaikka sotilaskodit ovat toimineet rajoitusten aikanakin, iso osa jäsenistä ei ole voinut tai saanut tulla vuoroihin. Nyt heidät pitää saada uudelleen aktivoitua.”

Uusien jäsenten innostaminen sotilaskotityöhön on pitkään ollut vaikeaa. Anne-May ymmärtää syyn. ”Ihmisillä ei ole välttämättä mitään luontaista yhteyttä sotilaskotiin, joka voi sijaita kaukana. Lisäksi sotilaskodin aatteellista taustaa on vaikea ymmärtää, kun varuskunta-alueille ei noin vain pääse paikalle toimintaa katsomaan. Uskon, että meidän markkinavalttimme on vastuullisuuden korostaminen. Mikä olisi sen vastuullisempi harrastus kuin vapaaehtoinen maanpuolustustyö varusmiesten hyväksi.”

"Sodemummoille voisi olla kysyntää varusmiesten kuuntelijoina"

Sotilaskotiliiton uusi puheenjohtaja Anne-May Asplund haluaisi kirkastaa sotilaskotityön tarkoitusta.

"Perustehtävämme ei ole muuttunut. Olemme varusmiehiä varten ja tarjoamme viihdykettä, hyvää mieltä ja vaihtelua tiukkaan palvelukseen. Mutta varusmiesten tarpeet ovat muuttuneet, ja siihen meidän pitää yrittää vastata. Voisimme olla enemmän varusmiesten tuki ja turva, juttuseuraa, kuuntelijoita. Erilaisia tukimummoja on toimistoissa, kouluissa ja päiväkodeissa. Ehkä sodemummoja voisi olla keskusteluseurana esimerkiksi sotilaskotien kirjastoissa."

Anne-May on tutustunut Ruotsin sotilaskotien palveluihin.

"Ruotsin sotilaskodeissa on erilaisia henkistä hyvinvointia tukevia palveluja, esimerkiksi mahdollisuus keskustella psykologin tai papin kanssa. Koska mielen-terveysongelmien lisääntyminen heijastuu varuskuntiin, sotilaskodit voisivat olla myös varusmiesten henkisenä tukena."

Yksi Anne-Mayn uudistustoiveista on saanut pontta pandemia-ajan etäkokouksista ja nettikoulutuksesta.

"Yhdistysten pitäisi entistä aktiivisemmin jakaa keskenään kaikki tietonsa ja oppinsa. Korona-ajan aihekohtaiset etäkoulutukset ja Teams-palaverit ovat toimineet erinomaisesti, ja sisaret ovat ottaneet digilaitteet rohkeasti käyttöön. Parin kolmen tunnin koulutuksen takia ei tarvitse matkustaa, ja opetuksen piiriin pääsevät sellaisetkin, joilla ei olisi aikaa pitempiketoiseen koulutukseen."

Dragsvikin sotilaskoti on toiminut rajoitusten aikana samoin kuin useimmat muutkin sotilaskodit.

"Myynti on keskittynyt sotilaskodin lisäksi autoon. Meillä on kuusi palkattua työntekijää, ja valitettavasti jouduimme tekemään lomautuksia. Ne puolestaan rajoittivat juridisista syistä sisarten kutsumista vuoroihin, ja talous kärsi aika lailla. Kiitän kuitenkin väkeämme joustavuudesta. Se on ollut kultaa!"

Kirsi Patrikainen (vas.) luovutti paikkansa Anne-May Asplundille Kajaanin kokouksessa. Kuva: Sotilaskotiliitto

Dragsvikin sotilaskotirakennus

Dragsvikin varusmiehet tulevat kaikilta Suomen ruotsinkielisiltä alueilta. Varuskunnan opetuskieli on ruotsi mutta osa komennoista annetaan suomeksi. "Uudenmaan prikaati on suomenruotsalaisen yhteisön instituutio enemmän kuin vain varuskunta. Se lisää yhteisöllisyyttä. Siellä on aina runsaasti myös kansainvälisiä varusmiehiä, ja pohjoismainen yhteistyö on luontevaa."

Anne-May jättäytyy vuoden vaihteessa oman yhdistyksensä Dragsvik Soldathemsföreningin johdosta. Siitä jää aikaa uuden tehtävän hoitoon.

"Yhdistyksen puheenjohtajuudesta luopuminen vapauttaa noin 400 tuntia vuodessa uuden tehtävän hoitoon. Päivätyössäni vastaan yrityksen henkilöstöhallinnosta ja toimin noin 2 000 insinöörin kanssa. Siinä uskon oppineeni työtaakan jakamista viisaasti."

Vielä yksi kysymys. Miten etunimesi sanotaan?

"Annemai."

Marja-Riika Saaristo

Tietoa sotilaskodeista ja liitosta opiskeltiin etänä kotikoneilla

Osallistujat kiittivät helposti osallistuttavaa nettikoulutusta

ETSO:n uusille sisarille suunnattu koulutus Teamsin välityksellä tarjosi monipuolisen tietopaketin sotilaskotisisaren työstä aatteesta vaatteisiin. Tietoa jaettiin myös Uudenmaan sotilaskotiyhdistyksistä ja Sotilaskotiliitosta.

Mukana koulutuksessa oli myös meitä jo toiminnassa olevia sisaria. Saimme tietoihimme päivityksen tai kertasimme ennestään oppimaamme. Kaikkiaan osanottajia oli järjestäjät mukaan lukien 20. Koulutuksen vetäjinä toimivat yhdistyksemme puheenjohtaja **Inka Tiittanen** ja varapuheenjohtaja **Merja Autio**.

ETSO eli Etelä-Suomen sotilaskotialue pitää sisällään kuusi sotilaskotiyhdistystä eli Dragsvikin, Helsingin, Helsinki - Santahaminan ja Tuusulan sotilaskotiyhdistykset, Rajasotilaskotiyhdistyksen Helsingin paikallisosaston sekä Rannikkosotilaskotiyhdistyksen Hangon, Suomenlinnan ja Upinniemen paikallisosastot.

Yhdistysten ja paikallisosastojen edustajat esittelivät omaa toimintaansa. Dragsvik on ainoa ruotsinkielinen sotilaskotiyhdistys ja siellä sekä Upinniemessä, Suomenlinnassa ja Santahaminassa palvellaan varusmiehiä sotilaskodeissa.

Helsingin yhdistys järjestää mm. Helsingin kutsuntojen välipalatarjoilut, Tuusula Puolustusvoimien kurssikahvitukset yhdessä Leijona Cateringin kanssa ja Rajasotilaskotiyhdistys toimii yhdessä Rajavartiolaitoksen kanssa.

Inka Tiittanen kertoi sotilaskotihistoriasta aina 7.5.1918 Vuorikadulle avatusta, meidän yhdistyksemme alkukodista lähtien. Sota-aikana 1939–1945 sotilaskoteja oli yli tuhat ja niissä työskenteli 3 000 vapaaehtoista sisarta. Tällä hetkellä palkattujen ja vapaaehtoisten voimin toimii 36 sotilaskotia. Niissä on 16 leipomoa, 20 kirjastoa ja 23 sotilaskotiautoa. Jäseniä on 4 562.

Sotilaskotityön periaatteita

Sotilaskotityö on vapaaehtoista. Yhdistykset ja jäsenet sitoutuvat tekemään työtä varusmiesten ja kertausharjoituksissa olevien reserviläisten vapaa-ajan viihtyvyyden tukemiseksi.

Sisaret antavat omat taitonsa järjestön käyttöön, ja järjestö mahdollistaa osallistumisen toimintaan ja jäsenten itsensä kehittämiseen.

Yhdistykset toimivat ja tekevät yhteistyötä lupaustensa mukaisesti.

Illoisuus ja palvelualttius takaavat, että sotilaskodista jää hyvä mieli varusmiehille, yhteistyökumppaneille ja toisille jäsenille.

Yhdistyksissä sisaret voivat osallistua eri jaostojen toimintaan. Tarjoilujaosto järjestää kahvituksia esimerkiksi läheistenpäivinä ja kotiuttamisjuhlissa. Kirjastojaoston sisaret palvelevat kirjaston asiakkaita, niin lainaajia kuin myös hiljaista lukupaikkaa tarvitsevia varusmiehiä.

Santahaminassa hengellisen jaoston sisaret osallistuvat tulokirkkojen kahvitukseen ja jakavat varusmiehille sotilaan virsikirjan. Varusmiehille järjestettyjen rippikoulujen konfirmaatiotilaisuuksissa sisaret jakavat konfirmoiduille rippiristin.

Autokeikat vaativat pakkaamista, purkua ja siivoamista, mutta palkitsevat sisaria ja asiakkaita

Liikkuvan sotilaskotitoiminnan eli LSK:n rooli on viedä sotilaskotipalvelut leireille ja maastoharjoituksiin. Koronapandemian aikana autot ovat toimineet myös myyntipisteinä sotilaskotien ulkopuolella. Merja Autio esitteli Liikkuvan sotilaskodin toimintaa havainnollisesti kuvien avulla. LSK on iso osa koko sotilaskotitoimintaa. Autolla ei noin vain huristella maastoon. Auton varustaminen myytävillä tavaroilla, kuten myös purkaminen ja siivoaminen keikan jälkeen, vievät aikaa. Autokeikat ovat palkitsevia ja tuottavat hyvää mieltä niin sisarille kuin palvelun saajille.

Sotilaskotiliitto tekee yhteistyötä Viron Naiskodukaitsen kanssa. Virossa ei ole tyypillisiä sotilaskoteja vaan jäsenet toimivat harjoitusten joukkomuonittajina. Sotilaskotiliitto on KFUM:n eli Euroopan sotilaskotijärjestöjen liiton jäsen. Suomalaisia sisaria toimi Balkanin alueen sotilaskodeissa 1990-luvun sodan aikana.

Inka Tiittanen hallitsee hyvin sotilaskotimerkkien viidakon. Hän kertoi merkkien myöntämisperusteista: ”Jäsenmerkin uusi sisar saa osallistuttuaan uusien sisarten koulutukseen. Harrastusmerkin ansaitakseen sisaren on osallistuttava yhdistyksen toimintaan jaoksisissa. Nykyisin sotilaskotisiskoille myönnetään yhdistyksen vuosimerkkejä 10 vuoden välein. Aikaisemmin vuosimerkeissä oli 10 vuoden jälkeen 15 vuoden hyppäys. Santahaminassa on 60-vuotismerkin saaneita siskoja, eli nuorina on sotilaskotitoiminta ja -aate temmannut heidät mukaansa.”

Sotilaskotiliitto myöntää merkkejä ansioituneille siskoille pronssisesta ansiomerkistä Katri Bergholm -mitaliin saakka. Katri Bergholm -mitali ja Ritarimalja ovat ikuisesti kiertäviä kunnianosoituksia.

Joskus sotilaskotimerkkejä löytyy kirpputoreilta. Ne olisi syytä korjata sieltä talteen ja palauttaa yhdistykselle tai liittoon. Nykyään voi kaikkia merkkejä käyttää myös ruutupuserossa juhlatilaisuuksissa.

Sotilaskotiliiton sivuilla on aineistoa sotilaskotityöstä. Vuosien 1942 ja 2018 sotilaskoteja vertaileva animaatio: <http://-virtuaalisotilaskoti.sotilaskotiliitto.fi/>

Hippu Kilpeläinen (vas.) ja Iiris Ihalainen keikalla pienemmällä sodeautolla. Kuva: Merja Autio

Koulutuksen erinomaisen aineiston olivat yhdessä laatineet Inka Tiittanen ja Merja Autio. Kokonaisuus oli kiinnostava ja paneutui perusasioihin. Liiton perusaineistoa täydennettiin paikallisilla jutuilla ja kuvilla. Parintuntinen esitys sai kiitosta osallistujilta.

Teamsin välityksellä järjestetty koulutus on monella tapaa hyvä. Esimerkiksi peruutuksia tulee vähän.

Yhdistyksemme uusi sisar **Satu Kylmämetsä** oli koulutukseen tyytyväinen, ja pienten lasten äitinä hän arvosti erityisesti koulutuksen järjestämistä netin kautta.

”Matkat kokouspaikalle jäävät pois, ja niihin menevä aika tulee perheen hyväksi”, Satu totesi.

Yhdistyksemme kaksoisjäsen **Anneli Ståhl** piti parin tunnin koulutusta hyvin antoisana.

”Mielenkiinto pysyi yllä, tauot rytmittivät esitystä ja kuvat kertoivat tarinoita”, Anneli sanoi. Lahden sotilaskotiyhdistyksen sisarena häntä kiinnosti Santahaminan yhdistystä koskeva tieto. Samoin koulutuksessa tuli esille paljon asiaa Sotilaskotiliitosta.

Marja-Liisa Nikka

Puoliso yllätti tekemällään visakoivurasialla

Irma Hannulan unohtumattomat lahjamuistot liittyvät puuhun. Sekä isä että puoliso ovat nikkaroineet toinen toistaan taidokkaampia esineitä läheisilleen. Nykyisin espoolainen Irma Hannula asui lapsuutensa Lieksassa.

”Yhtenä jouluna saimme siskon kanssa lintukiikun eli keinun, jonka sivulaidat olivat linnun muotoiset. Siihen mahtui kaksi kiikkumaan. Se on vielä tallessa, ja siinä on kiikkunut useampi sukupolvi. Isä teki myös puiset nukkenrattaat ja nukken sängyn. Veli sai kuorma-auton ja sukset, joiden sauvat olivat ohuet puukepit ja mäystiminä litteä puukiekko. Äiti ompeli nukkeja, jotka hän täytti jollain. Vain päät oli ostettu.”

Hienoimman lahjan Irma Hannula on saanut mieheltään.

”Puolisoni yllätti minut parikymmentä vuotta sitten upealla visakoivuisella rasiatornilla. Siinä on kolme päällekkäin asettuvaa rasiaa ja pohjalla vielä vielä yksi salarasia.”

Nykyisin Hannulat antavat lahjoja vain lapsenlapsille.

”Jossain vaiheessa sovimme, että jokainen antaa yhden lahjan yhdelle saajalle. Sitten ryhdyimme antamaan arpoja. Jokainen sai yhden arvan. Minua onnisti kerran, sain 500 euroa!”

Yläkuvassa visakoivusta tehty jalallinen kerrosrasia, keskellä lintukiikku ja alakuvassa puujuna. Kuvat: Irma Hannula

Lapsena Kirsi Maaskola sai vaarilta hienoja ulkomaanlahjoja.

Sisko sai kyytiä nukenvaunuissa

Kirsi Maaskolan ei tarvitse kauan miettiä, mitä lahjaa hän ei unohda.

”Sain 11-vuotiaana tummanvihreät nukenvaunut, jotka mukailivat Emmaljungan lastenvaunuja. Se oli ikimuistoinen yllätyslahja. Puoli-vuotias siskoni sai niissä heti hyvää kyytiä.”

Kirsi kasvoi Kotkassa ja oli mummin ja vaarin lellikki, joten lahjoja riitti.

”Vaari kävi paljon ulkomailla, joten sain hienoja tavaroita, mm. patterilla toimivan lasten ompelukoneen ja sähkövatkaimen.”

Kirsi antaa mielellään lahjoja läheisilleen ja pitää paketoimista rentouttavana puuhasteluna.

”Taisin itse olla paras joululahja”

Mikko Skönin lapsuuden joulumuisto on 1960-luvulta. Koska hän on syntynyt aatonaattona, juhlat ovat aina vähän sekoittuneet eikä hänen sykähdyttävien lahjumuistonsa liitykään pukinkonttiin.

”Taisin olla alakoululainen, kun makoilin syntymäpäivänä kipeänä sängyssä. Kummitäti yllätti minut lahjapakettilla, josta kuoriutui lelukoira. Se oli valkoinen, ehkä parikymmentä senttiä korkea, vähän jäykkä ja kova vaikkakin karvainen. Se ei ollut mikään pehmolelu. Se ilahdutti minua kovasti. Annoin sille nimeksi Pepi varmaankin Aku Ankan innoittamana. Koira on jäänyt mieleeni paremmin kuin mikään varsinainen joululahja. Itse asiassa itse taisin olla se suurin joululahja ainakin vanhemmilleni 1962.”

Mikko ei tunnustaudu lainkaan jouluhämiseksi. Hän ei rakenna joulua kotiinsa, mutta nauttii jouluruuista, jos niitä tulee tarjolle. Lahjojen hankinta on myös jäänyt vähiin.

”Nykyisin lähipiirini ihmiset eivät ota vastaan lahjoja, mutta kummitytärtä lapsineen kyllä muistan pikku lahjoilla.”

Mikko Sköni ei ole jouluhössöttäjä.

Satu Kylmämetsä lahjoo vain lastaan.

Salmiakkia ja ruisleipää

Yhdistyksemme yksi uusimmista jäsenistä, espoolainen **Satu Kylmämetsä** oli lukion jälkeen pari vuotta au-pairina Oxfordissa Englannissa.

”Olin pyytänyt äitiä lähettämään lämpimät ja kosteutta kestävät jalkineet, koska sellaisia ei saanut Englannista. Hän yllätti minut iloisesti ja sain paketissa myös ruisleipää ja salmiakkia. Sen parempaa joululahjaa ei olisi silloin voinut toivoa koti-ikävään! Siinä tuli pala Suomea tiiviissä muodossa.”

Järjestelmäasiantuntijana työskentelevän Sadun joulun keskipiste on nyt neljävuotias tytär, joka saa toivomansa lahjan, skeittaavan ponin, jonka itse valitsi lahjakuvastosta.

Lahjalaukun kanssa ylpeänä koulun

Kirsi Tuovinen asteli erään joululoman jälkeen ylpeänä Helsingin Lapinlahden kansakouluun.

”Sain joululahjaksi tummansinisen koululaukun, jossa oli jonkin lentoyhtiön logo, ehkä Aeron, ehkä Pan Amin. Laukku oli sellainen jenkkikassin mallinen. Äiti oli varmaan ostanut sen Stockmannilta, koska hän oli siellä töissä. Muistan hyvin sen tunteen, kun menin kouluun loman jälkeen niin polleena hienosta laukustani. Muuten lapsuuden kodissa ei jaettu lahjoja mitenkään ylen määrin. Sain esittää yhden vähän isomman toiveen, joka yleensä toteutui.”

Kirsi Tuovinen sanoo olevansa mahdollon lahjojen antaja.

”Mä en vaan voi lopettaa lahjojen ostoa. Lahjottaviin kuuluvat puoliso, lapset puolisoineen, äiti, kummilapset ja muitakin. Lahjojen antaminen on yhtä kivaa kuin niiden saaminen.”

Kirsi Tuovinen antaa paljon lahjoja.

Haastattelut: Marja-Riika Saaristo, kuvat Merja Autio

Tyrjää ei vallattu kepeästi

Kristian Kososen viides sotaromaani *Verinen tie Tyrjään* on aika rankka, mutta tiesin, mitä odottaa, sillä olen lukenut hänen neljä aikaisempaakin sotaromaaniaan. Pidän Kososen tyylistä, sillä se tempaa heti mukaansa. Tuntuu, että olen itse kirjan sisällä ja tunnen kaikki ihmiset. Lukemista ei haluaisi lopettaa, kun haluaa heti tietää, miten tarina päättyy. Kosonen on hyvin perehtynyt historiaan, ja se lisää kirjan voimaa. Jotkut Kososen kirjat olen kuunnellut. Niissä on ollut hyvät lukijat.

Kiinnostuin sotakirjoista, kun isä kertoi meille lapsille sodasta, tosin vasta kun olimme aikuisia. Tuntematon sotilas katsottiin tv:stä itsenäisyyspäivänä, ja isä selvensi sotatapahtumia.

Virpi Fyhr

Kristian Kosonen: Verinen tie Tyrjään,
Bazaar, 2021, 381 sivua

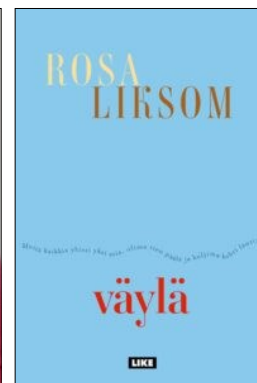
Hieno tarina meänkielellä

Rosa Liksomin *Väylä* on loistava kirja. Aihe on vakava, mutta mukana on liksomlaista huumoria. Kirja kertoo Lapin sotaa pakenevista suomalaisista. On pakko lähteä Ruotsiin, kun kodit poltetaan ja maa miinoitetaan. Nuori tyttö kuljettaa turvaan perheen karjaa. Eläinkuvaus on ihmeen viehättävää. Tyttö tuntee lehmiensä luonteen ja kärsii niiden tuskasta. Liksom kuvaa pakenevien luontosuhdetta lämpimästi: syksyinen metsä suo antimiaan ja nuotion lämpöä.

Meänkieli on kirjaan oikea valinta, kun tarina on totuuspohjaista fiktiota. Kieleen tottuu muutaman sivun jälkeen.

Pakolaistie tuo eteen kaikenlaista nöyryyttävää. Pakolaisuudesta kirjoitetaan nyt mitä sattuu. On terveellistä lukea siitä suomalaisen omia tuntemuksia.

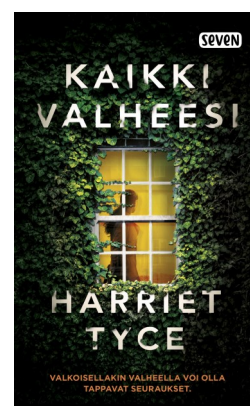
Leena Mikkola

Rosa Liksom: Väylä,
269 sivua, Like

Yllätysloppu yllätti

Harriet Tycen kirja *Kaikki valheesi* on hyvä trilleri. Sen juoni on loistavasti kehitelty ja loppu täysyllätys; vähän liiankin yllätyksellinen. Juristiäiti muuttaa tyttäriineen Amerikasta lapsuuden kotiinsa Lontooseen. Tytär pääsee hienostokouluun, jossa on vaikea saada ystäviä ja hyviä arvosanoja. Kotirouvat ja virkaäidit kilpailevat lastensa ja omasta paremmuudestaan. Heidän teekutsujaan kuvataan monisanaisesti. Kirjassa kuolee kolme ihmistä, mutta kuolemia ei heti tutkita rikoksina. Liikkeellä on paljon vääriä luuloja, eivätkä äidin aavistukset päädy poliisin tietoon. Jännite säilyy viime sivuille saakka. Minua jäi hieman vaivaamaan se, saiko paha palkkansa, kuten pitäisi.

Harriet Tyce:
Kaikki valheesi,
397 sivua, Otava

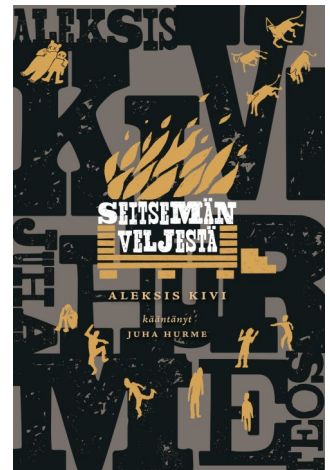
Ritva Saarni

Verrattomat veljekset

Juha Hurme teki hyvän työn, kun ”käänsi” Aleksis Kiven *Seitsemän veljestä* nykysuomeksi. Itse hän sanoi vain restauroineensa tekstiä konservatiivisesti. Uusi versio selventää sanastoltaan ja kieliopiltaan vaikean kirjan juonta ja ehtymätöntä huumoria. Veljesten vapaasti siteeraamat raamatunlauseet, sokean enomiehen selitykset sekä monet maatalouteen ja luontoon liittyvät tokaisut tulevat ymmärretyiksi ja paljastuvat nerokkaiksi.

Hurme vertasi kirjajessuilla Kiveä Dostojevskiin ja Tolstoiin. Kiveä hän piti parhaana. ”Kiven romaani on universaali ja ajaton selviytymistarina ihmisyydestä. Se on myös näytelmä, joka vetää vertoja Shakespearelle, jonka tuotantoa on vuosikymmeniä käännetty nykyenglanniksi.” Hurme toivoi etenkin nuorten nauttivan Kiven mestariteoksesta ahdistumatta siitä, ettei ymmärrä kielen kummallisuuksia. Kirjan lopussa on selityksiä ja sanastoa kohdista, joiden kääntäminen olisi liikaa rikkonut rytmiä ja kielen rikkautta. Runot ovat alkuperäisessä muodossa.

Marja-Riika Saaristo

Seitsemän veljestä,
Aleksis Kivi,
käännös Juha Hurme,
405 sivua, Teos

Itä-Berliini tulee eläväksi

Esikoiskirjailija Meri Valkama asui lapsena Itä-Berliinissä isänsä työn vuoksi. Kirjan päähenkilö lähtee aikuisena selvittämään, mitä kaikkea kätkeytyy myöhemmin paljastuneisiin kirjeisiin, jotka oli osoitettu isälle. Vetävän juonen lisäksi kirja kertoo kiinnostavasti elämästä DDR:ssä. Arjen kuvaukset hyvine ja huonoine puolineen vastaavat käsityksiämme Itä-Saksasta. Vaikka tavaraa ja vapauksia puuttui, saksalainen järjestelmällisyys takasi varman toimeentulon, terveydenhuollon ja päiväkodin.

Kirjailija kertoo, että vain kaksi kirjan henkilöä ovat todellisia. Kirjaa lukee silti elämäkertana tai vähintään nykyisin suosittuna autofiktiona. Kirja on joka tapauksessa suurenmoinen. Yli 500 sivua pelottaa aina, nyt ihan suotta. Kirja voitti tänä syksynä Helsingin Sanomien esikoiskirjapalkinnon.

Marja-Riika Saaristo

Sinun, Margot
Meri Valkama
556 sivua, WSOY

Helmetin kiva lukuhaaste

Tutustuin kirjastopalvelu Helmetin lukuhaasteeseen viime keväänä. Siinä luetaan 50 kirjaa vuoden aikana. Haasteen aihepiirit on numeroitu, mutta kirjat voi valita itse ja lukea ne missä järjestyksessä haluaa.

Haasteen jotkin aiheet ovat helppoja, kuten historiallinen romaani tai kirja rakkaudesta, mutta minulle tuotti vaikeuksia löytää kirja, joka on käännetty hyvin. Yhtä lailla vaikeaa oli löytää kirja eläinten oikeuksista. Facebookissa saa onneksi vinkkejä muilta lukijoilta. Kun haaste on täytetty, listan voi julkaista Facebookissa; niin itsekin tein.

Luettuani noin 60 kirjaa, huomasin mieltyneeni muutamaan kirjailijaan. **Tommi Kinnusen** seuraavaa teosta odotan innolla. Myös **Heidi Köngäksen** tuotantoon tartun vielä.

Kirjan suosittelu on vaikeaa, kun makuja on niin monta. Annan kuitenkin muutaman vinkin:

Delia Owens: *Suon villi laulu* (WSOY, 2020). Kirja kertoo siitä, kuinka tyhjästäkin voi ponnistaa. Kirja sijoittuu Pohjois-Carolinan rannikon suoalueelle.

Dean Nicholson: *Nalan maailma* (WSOY, 2021). Teos sopii kaikille kissan ja muidenkin eläinten ystäville. Se on täynnä inhimillisyyttä. Kissa on mainio matkakumppani.

Laura Save: *Paljain jaloin* (WSOY, 2013). Syöpää sairastanut kirjailija ei ehtinyt kirjansa julkaisutilaisuuteen, mutta jätti jälkeensä koskettavan ja paikoitellen hauskan kirjan.

Maija-Liisa Seppä

Pieni jouluiinen puurohetki

Kaartin soittokunnan varusmieskoonpano esitti ikivihreitä ja joululauluja sisarten puurohetken ratoksi Auditoriotalon aulassa. Herkullisen puuron oli tavan mukaan keittänyt Helena Saarela. Joulutunnelmaa täydensivät torttukahvit.

Are Järvelä lauloi varusmies-orkesterin solistina.

Keskellä: Eeva Torsti voitti pika-arpajaisissa kukkakimpun. Juttuseurana oli mm. Inka Tiittanen (vas.).

Toimistonhoitaja Nina Laurinen pysähtyi juttelemaan puuroa nauttivien Anja Juntusen (oik.) ja Marja-Liisa Nikan kanssa.

TULEVIA TAPAHTUMIA

- ma 3.1.2022 Uudet alokkaat saapuvat Kaartin jääkäriyrykmenttiin.
Alokasinfot ja läheistenpäivän järjestäminen riippuvat koronarajoituksista.
- la 5.3.2022 Naistenpäivän konsertti Kadettikerhon juhlasalissa klo 14. Konsertin kahvituksesta ja muun sisaravun tarpeesta ilmoitetaan myöhemmin.
- su 25.3.2022 Sisarten kirkkopyhä Roihuvuoren kirkossa klo 10. Tapahtumasta tarkemmin myöhemmin.
- la 7.5.2022 Sotilaskotityön perinnepäivän pop-up-kahvila.
- 2.-4.9.2022 Sotilaskotipäivät Tampereella
- Ilmoittautuminen päiville 1.1-30.4.2022. Järjestämme yhdistyksestä yhteisen kuljetuksen. Sotilaskotiliiton Tuki sr -säätiöltä saadaan mahdollisesti avustusta majoituskustannuksiin. Ilmoittakaa osallistumisestanne puheenjohtajalle, jotta voimme varautua kuljetukseen ja saada majoitukseen avustusta.
- Päivien ohjelma, retki- ja majoittumisvaihtoehdot sekä ilmoittautumisohjeet on julkaistu Sotilaskotilehti 3/2021:ssa, ja tieto löytyy myös Sotilaskotiliiton sivuilta. Facebookissa <https://www.facebook.com/sotilaskotipaivat2022>

Kuplita ja mausta hanavesi

Terveysasiantuntijoiden mukaan aikuisen pitäisi juoda 1–1,5 litraa nesteitä päivässä. Kun hanavesi kyllästyttää, hyvä vaihtoehto voi olla hiilihapotettu vesi eli kuplavesi. Sisaret pääsivät **Benita Puuvuoren** järjestämälle tutustumiskäynnille suomalaiseen Mysodaan, joka valmistaa hiilihapotuslaitteita, juomapulloja ja juomatiivisteitä. Hiilihapotuslaitteet valmistetaan puuperäisestä biokomposiitista ja juomapullot BPA-vapaasta muovista. Mysoda on saanut tänä vuonna kaksi kansainvälistä design-palkintoa. Yrityksellä on Suomessa 15 työpaikkaa ja tehdas myös Ranskassa.

Yrityksen pohjoismaissa myytävät juomatiivisteet valmistetaan Kuopiossa. Keski-Euroopassa myytävät tiivisteet valmistetaan Ranskassa. Tiivisteet ovat vegaanisia, ja niitä saa sokerilla makeutettuina ja sokerittomina. Mysodan kuplat ovat kotimaisen Woikosken valmistamaa, puhdistettua ja suodatettua elintarvikehiili-dioksidia. Kaasupullot täytetään Helsingin Roihupellon tehtaalla tuulivoimaa käyttäen.

Benita Puuvuori tutki hillityn värisiä hiilihapotuslaitteita.

Kun tekee kuplajuoman itse, vähentää juomakuljetuksia. Kuplaveden maustamiseen voi käyttää myös omia mehuja. Niin teki Benita syntymäpäivillään: hän tarjosi alkujuomana omalla raparperimehulla makeutettua kuplajuomaa. "Hyvin maistui. Se oli hieno alkoholiton skumpan korvaaja", Benita sanoo.

Mysodan johtaja **David Solomon** tarjosi sisarille kuplajuomamaistiaisja, ja suosikiksi nousi kotimainen karpalo.

Yhteystiedot 2022

Hallitus

Inka Tiittanen, puheenjohtaja
Puh. 040 547 7799
inka.tiittanen@hssky.fi

Merja Autio
Puh. 0400 434 941
merja.autio@bastu.net

Marja-Riitta Hirvonen
Puh. 050 338 6121
marjariittahirv@gmail.com

Päivikki Jordan
paivikki.jordan@gmail.com

Anna Maija Luomi
Puh. 050 584 0181
amluomi@gmail.com

Marja-Liisa Nikka
Puh. 040 570 4230
nikka.marjaliisa@gmail.com

Mikko Skön
Puh. 050 514 8196
mikko.skön@kolumbus.fi

Varajäsenet

Heli Kuisma
Puh. 040 737 8039
heli.m.kuisma@hel.fi

Marju Moisalo
Puh. 040 560 4075
marjukaarina@yahoo.com

Seija Pussinen
Puh. 050 568 8371
pussinen.seija@gmail.com

Tiedotus

Marja-Liisa Nikka
Puh. 040 570 4230
nikka.marjaliisa@gmail.com

Nuoret sisaret

Helena (Hippu) Kilpeläinen
Puh. 050 505 0119
hippuq@live.com

Jaostot

Tarjoilujaosto

Heli Pasanen, kodinhoitaja
Puh. 050 440 6993
tarjoilu.heli@hssky.fi

Ison kodin tapahtumat

Helena Saarela
Puh. 040 554 9221
helena.saarela@saunalahti.fi

MPKK:n tapahtumat

Eila Elo
Puh. 040 725 7827
eila.elo@luukku.com

Hengellinen jaosto

Marja-Riitta Hirvonen
Puh. 050 338 6121
marjariittahirv@gmail.com

Liikkuva sotilaskoti (LSK)

Merja Autio
Puh. 050 440 6994 (LSK)
lsk@hssky.fi
Puh. 0400 434 941 (oma)
merja.autio@bastu.net

Kirjastojaosto

Anu Helpinen
Puh. 040 835 0195
anumarita48@hotmail.com

Käsityö- ja somistusjaosto

Leena Kosonen
Puh. 040 574 9532
leenam.kosonen@gmail.com

Seniorijaosto

Pirkko Kinnunen
Puh. 050 511 3792
kinnunen.pirkko@elisanet.fi

Perinne- ja arkistajaosto

Pirkko Kinnunen
Puh. 050 511 3792
kinnunen.pirkko@elisanet.fi

Tekstiilijaosto

Benita Puuvuori
Puh. 045 123 6484
puuvuori.benita@gmail.com

Sotilaskodit

Santahaminan sotilaskoti

Santahaminantie 15
Puh. (09) 684 6368
ma-pe 8.30–20.30
la-su 16.30–20.30
Kodinjohtaja Virpi Fyhr
Puh. 0400 441 317

Kodinjohtaja Heli Pasanen
Puh. 050 440 6993
heli.pasanen@hssky.fi

Kadettikerhon sotilaskoti (MPKK)

Kadettikouluntie 7
Kodinjohtaja Marjo Ilanko
ma-to 8.30–14.30
pe suljettu
puh. 0299 530 701
kadettikerho@hssky.fi

Auditoriotalon kanttiini (MPKK)

Kadettikouluntie 6
ma -to 8.30–15.00
pe 8.00–12.00
Kodinjohtaja Virpi Leinonen
puh. 0299 530 702
auditorio@hssky.fi

Helsinki - Santahamina sotilaskotiyhdistys ry

Santahaminantie 15
00860 Helsinki
Toimistonhoitaja Nina Laurinen
Puh. (09) 679 771 ti-pe klo 10.00–15.00
taloussihteeri@hssky.fi
www.hssky.fi
Nordea FI 22 2285 1800 0028 83
Y-tunnus 1869305–2

Sotilaskotipäällikkö

Sirkka Pouru
Puh. 050 329 0152
sirkka.pouru@gmail.com

Marraskuun kaktus kukkii sotilaskodin aulassa.